

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 "
 Pe o lună . 2-40 "
 Nrul de Duminică:
 Pe un an . . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Deák Ferencz-utca 20.
 INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc de-
 schis costă fiecare știr 20 fil.
 Manuscripte nu să ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

„TRIBUNA“

Ziarul nostru a fost pus în discuțiune publică. S'au ridicat glasuri nu numai pentru, ci și contra noastră. Ni-s'a aruncat învinuirea pornirilor „destructive” și chiar „anarhice”. Urmărim, zice-se, tendințe cari reprezintă negațiunea oricărei autorități și oricărei lucrări pozitive în sinul partidului. Ca încheiere se spune, că nu servim partidul și interesele lui, ci sântem un element de destrucție și un focar de primejdii permanente. S'a ajuns să se invoce împotriva noastră autoritatea partidului, într'o vreme când — ciudată ironie — partidul s'a bucurat poate de mai puțină autoritate și nu și-a putut-o menține nici față cu propriul său organ și nici măcar față cu un arivist și un aventurier venit din păturile cele mai coborite, aducând proaspătă și nealterată toată zgura a-estei drojdii sociale.

In asemenea împrejurări se invoacă autoritatea partidului împotriva ziarului, care după sentimentul general al opiniei publice i-a făcut, din toate ziarele noastre, cele mai prețioase servicii.

Campania asta, mărturisim, ne pune pe gânduri. Cu îngrijire și teamă ne coborim în conștiința noastră și căutăm să ne punem cu toată sinceritatea întrebarea dacă nu cumva am păcătuit și dacă cugetul nostru este curat de orice vină. Nu este un sentiment de amor-propriu, care ne face să vorbim de noi înșine. E o trebuință venită din adâncul conștiinței de a ne da odată seama în mod public despre rostul nostru și de-a face oarecum o spovedanie publică a ceea ce credem că am fost, despre rolul ce avem în viața neamului și în presa națională.

Fără lipsă de modestie putem spune că „Tribuna” a fost reprezentanta ideilor și tendințelor de înnoire și de progres atât în viața presei cât și a partidului național.

În viața presei noastre „Tribuna” a făcut silințe spre a crea o nouă direcție, mai românească. Multă vreme presa noastră a crezut că rolul ei de căpetenie și unic e combaterea vrășmașului ce stă în fața noastră. De-aici s'a dezvoltat cu vremea o direcție falsă de polemici sterile și neîncetate cu presa ungurească, și de critică a tuturor fenomenelor din viața politică

și culturală a Ungurilor. Orice eveniment politic intern unguresc, oricât de neînsemnat, hărțuierile partidelor și oamenilor politici unguri erau luate în primire, disecate, comentate, combătute și tratate cu mare aparat de articole de fond — în presa românească. Pe nesimțite multe din ziarele noastre au ajuns un fel de ediții românești ale presei de opoziție ungurești. Nu este de mirat că o mare parte a cărturarilor noștri s'a deprins în asemenea împrejurări să prefere a abona și a citi ziarele de opoziție ungurești, cari oricum aduceau informații mai bogate și tratau exact aceleaș subiecte și aveau aceleaș preocupări interne ungurești ca și cele românești, dar cu mai mult meșteșug gazetăresc decât bietele noastre gazete de provincie. Și-apoi, își ziceau cu multă dreptate oamenii noștri, dacă e vorba de conținutului, critici, ironii, răutăți satirice împotriva Ungurilor și a vieții lor întregi, abonez „Az Ujság”, „Pesti Napló” sau „Népszava”. Iată una din cauzele de căpetenie ale răspândirii presei ungurești la noi și a lipsei de interes pentru presa noastră.

„Tribuna” a început să introducă o reformă. Ea a căutat și caută să româniizeze presa... românească. Polemica neconținută și stearpă împotriva Ungurilor a fost redusă la strictul necesar. A devenit mai rară, dar mai concentrată, mai esențială și adesea mai violentă, înlăturând domnia frazei sterpe și declamatoare. Superioritatea acestui sistem a fost recunoscută și apreciată mai întâi de procurorii unguri. Procesele, în loc să scadă au crescut și cresc neconținut. Aceasta a fost cea dintâi consfințire ce am primit că ne aflăm pe calea cea bună.

Preocupările ungurești au trebuit să facă loc în mod succesiv preocupărilor și problemelor românești. Subiectele românești predominesc în articolul de fond și în corpul ziarului. Nu păcatele ungurești ci păcatele noastre românești trebuie să ne intereseze mai întâi. Mai înainte de-a cuceri Plevna ungurească, trebuie să combatem și să dărîmăm Plevna internă românească, cum a numit-o un bărbat de stat român. Așa la lumina acestei concepții am început să vedem bine

problema noastră românească sub toate laturile ei felurite, ca o problemă, nu politică numai, ci și economică, culturală, socială, bisericească și chiar statistică.

Adresându-se clasei noastre cărturești, ziarul a văzut mai ales marea primejdie ce-o amenință: *înstrăinarea prin cultură*. Sânt mai mulți ani de când am început o adevărată campanie împotriva acestui fenomen și pentru reromânizarea noastră prin cultură, prin carte și lectură românească. „Tribuna” a trezit o mișcare culturală întreagă în Arad și împrejurul lui. Cărturarii noștri încep a-și da seama că fără cultură românească, fără o limbă românească, fără o fizionomie lor intelectuală, tot bridă și caraghioasă. Se citi în Arad mai mult românește. Aici nu cumlibrării românești înființate au două cei doi ani din urmă. E aceasta poate cel mai strălucit succes al agitației noastre de care sântem mai mândri decât oricare altul.

Aceiaș solitudine întâmpină și celelalte chestiuni interne românești. Chestiile economice, statistice, bisericești și chiar sociale au luat un loc mai larg în coloanele „Tribunii” decât în ale oricărui ziar. Marea chestie școlară, actuală prin punerea în aplicare a legii lui Apponyi, ar fi rămas cu desăvârșire în întunec dacă „Tribuna” prin colaboratorii ei anume angajați nu i-ar fi acordat atențiunea cuvenită. Sute de școli s'au închis și mii de dascăli români săvârșesc o muncă criminală de maghiarizare, prin exces de zel, în vreme ce ziare, ca „Drapelul” bunăoară, urmând vechea tradiție de gazetărie ungurită, țineau cu orice preț să arate, în articole grave și academice, cum se răsfrînge orice chestie internă ungurească mărunță în prizma îngustă a Lugojului, fără a avea însă un cuvînt pentru această mare problemă românească.

Prin felul iei de redactare „Tribuna” a creat deci în presa noastră o școală nouă, o direcție mai sănătoasă și mai conformă cu nevoile adevărate ale vieții noastre. A creat un record, care obligă și celelalte gazete românești, la aceleaș sfiorări dacă vor să se

sumeletor.

menție în această concurență intelectuală.

Publicul românesc a apreciat și a dat consfințirea sa noiei direcțiuni a „Tribunei”, acordându-i cel mai mare sprijin ce a acordat vre-odată unui ziar românesc. Am expus secretul succesului nostru și-l împărtășim cu plăcere confrăților noștri, căci din el presa noastră nu poate avea decât câștig. Cu cât publicul ne va sprijini mai mult, cu atât mai mult ne vom apropia de idealul unei gazete bune și cu adevărat românești, cu redactori numeroși și pregătiți anume, și cu colaboratori de seamă.

În politică, „Tribuna” a reprezentat de-aseenea ideea de progres și de înaintare. Curentul activist a învins mai ales prin agitația „Tribunei”. Toată presa românească a condamnat (afară de „Libertatea”) ideea activității. „Tribuna” a fost atacată cu violență și expusă odiului public. I-s-a aruncat bănuiala intențiilor de tradare și i-s-au atribuit gânduri ascunse de dezertare. „Autoritatea” partidului și principiul sfânt al disciplinei au fost și atunci invocate în ajutorul unei tendințe... retrograde. Dar „răzvrățiții” au mers înainte și și-au continuat opera „destructivă” atacând „autorități” și doborând principii și idei învechite. O fermentație de idei s'a produs și, grație mai ales agitației neobosite a „Tribunei”, starea pe loc, piroteala somnolentă, lipsită de orice busolă politică mai activității, a încetat, s'a făcut un pas mai înainte. Nu mai amintim campania de scoțare a lui Apponyi, cu adunări de protestare, convocate adesea de ziar, campania pentru votul universal, în anul următor, cu zecimi de adunări de popor, apoi cele trei campanii electorale dela proclamarea activității încoace.

Acuma am intrat într'o nouă campanie pentru *reforma și reorganizarea internă a partidului național*. Am intrat iarăș într'o epocă de decadere, de slăbire a luptei naționale. Trebuie produsă o schimbare, o reformă. „Tribuna” s'a făcut purtătoarea acestei idei noi, ea preferă lupta și zbuciumul liniștii de țintirim, care începuse să ne impresoare și să ne cucerească, preferă vrășmășia și atacurile celor vinovați, laudelor și lingușirilor mincinoase. Adevărul e de partea ei și pavăza lui strălucitoare va orbi pe vrămași și va birui întunerecul și nepăsarea.

Am început campania aceasta, căci am înțeles că trebuie să rămânem credincioși tradiției noastre, care ne impune lupta pentru o idee nouă și bună, o idee de progres și de premenire în lupta noastră. Sămânța ce am aruncat a început să și producă o fermentație. Pretutindeni se discută, se agită și se formează tabere pentru și contra noastră.

Noi însă privim satisfăcuți și liniștiți, căci nu ne-am făcut decât datoria către rolul nostru din trecut. Privirea ce aruncăm asupra trecutului nostru ne dă conștiința că „Tribuna” a avut totdeauna un rost deosebit, rațiunea ei de-a fi și roadele de până acuma sânt cea mai strălucită confirmare a activității noastre. Voi ceice priviți cu ochelarii unei singure zile, vedeți numai încăerarea și dezbinarea de azi, dar mâne, când procesul de premenire va fi sfârșit, când toți vor fi intrat într'o singură tabără atunci nu „truțiune”, ci veți gusta roadele lor și veți admira liniile curate și sigure în arhitectura noiei orinduieli a lucrurilor. Atunci veți lauda pe autorul ei, pe care azi îl huliti și aruncați cu noi — „Tribuna”.

Un glas de departe. Am auzit verdictul dela „Vas” asupra „Tribunei”, l-am auzit și pe cel al membrilor congregației din Lugoj, d. Suci, organizatorul, spune că am fost osîndiți chiar și la Pecica. Nu va fi acum poate indiferent, să ascultăm și o voce din departare, ori care ar fi opinia ce d. Suci va avea-o despre competența ei în materie. Într'o scrisoare trimisă unui redactor al nostru d. Dr. Sextil Pușcariu, profesor universitar în Cernăuți, distinsul nostru compatriot se pronunță despre „Tribuna” astfel:

...Mă întrebi dacă aprob ființa „Tribunei” și direcția nouă ce o ia. Din toată inima. Mi se pare că niciodată nu am avut noi Români un jurnal mai bine redactat, începând dela articolul de fond, continuând cu foiletonul și cu corespondențele bine informate, bogate și regulate din toate regiunile locuite de Români, până la știrile diverse ale zilei, lipsite de elementul senzational și demoralizator al furturilor, spargerilor, crimelor etc. din strada curtare, care te face să lași cu desgust din mână cele mai multe foi din România. Vă felicit pentru colaboratorii excelenți ce i-ați strîns în jurul D-Voastre, al căror nume ilustrează foaia și ale căror idei nouă și frumos exprimate cuprind o bună îndrumare a maselor cetitoare, formează o opinie publică sănătoasă și tind totdeauna să însănătoșeze ranele vieții noastre sociale și politice. Acesta e semnul cel mai îmbucurător că ne apropiem prin aleasa generație ce se ridică de maturitate politică. Mă bucură îndeosebi tonul urban pe care-l păstrați chiar în toiu celor mai înflăcărute polemici.

Aș fi foarte ispitit să urmez invitații D-Tale și să scriu o serie de articole pentru „Tribuna”, arătând cetitorilor ei, cum se prezintă lupta ce o duceți unuia ce vă privește și vă urmărește din departare, fără să cunoască multe dintre tainele de după culise, dar tocmai de aceea, văzând multe lucruri cu claritatea celui nepărtinitor. Bucuros vi-ași descrie, într'o altă serie de articole stările noastre din Bucovina, pe pe care D-Voastră le cunoașteți de cele mai multe-ori prea puțin temeinic. Dar trebuie să renunț la toate acestea. N'am nici timpul, nici temperamentul unui luptător și mi-e teamă că adevărul mărturisit în public — căci numai angaja în vârtelul discuțiilor politice pe care le evit.

Al D-Tale devotat

Sextil Pușcariu.

Cetitorul inteligent își va da singur seama dacă ne putem lipsi încă deocamdată de aderențele dela „Vas”, Pecica și Lugoj...

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Luni seara.

Vestitorii.

II.

Jurnalele și revistele își rezervă și ele partea lor de muncă mai intență, cu acest prilej. Numărul apare mai îngrijit, în proporții mai mari, „cu colaborarea celor mai distinse condeie”...

Jurnalele străine își fac chiar de cap. Începând cu „Neue Freie Presse”, al cărei număr de sărbători variază, în timpul din urmă, între 150—250 pagini, jurnalele străine din țară încearcă a imita acest record, trecând cu ușurință, adese, peste cea dintâi sută de pagini. De sigur, în suta aceasta de pagini sunt 20—30 pagini de anunțuri, dar aceasta n'are a face; materialul literar e așa de bogat, încât nu ție de ajuns timpul liber al celor trei zile de sărbători, să-l poți ceti în tihnă. Și dacă setea de lectură te îndeamnă să-ți procuri mai mulți numeri de sărbători, te pomenești, că ți-ai adunat pentru o coroană un material, ce nu-l poți mântui nici într'o lună de zile. Am experimentat singur acest lucru și am rămas întotdeauna biruit, neputând să isprăvesc cu lectură!

După două-trei săptămâni, materialul al jurnalelor, oricât de interesant ar

te mai poate atrage cum ar trebui. Nicăiri nu se validează mai eclatant, ca cu acest prilej, ingraturul adagiu: „Habent sua fata libelli”.

Apar numeri noi, reviste, cărți; și nu mai poți urmări cu atenția cuvenită acest surplus de lectură, când soartea bietelor jurnale, oricât de escelent redactate ar fi ele, se reduce la formula efemeră: de a vedea lumina tiparului, de a fi cetite cu plăcere — chiar cu multă plăcere poate — pe urmă de a fi aruncate într'un colț prăfuit...

Jurnale noastre, cu toată vitegia vremilor, își fac și ele datoria de onoare cu acest sărbătoresc prilej. Nu pot să apară, bineînțeles, în sute de pagini, dar dau și ele frumoase pagini de sărbători și nu cred că greșim, când afirmăm, că tocmai jurnalele de aici — mai sărace și mai prigonite — țin recordul în acest punct, față de tovarășii lor din regat.

Scriitorii, câtă brumă avem, contribuie cu toții la acest număr festiv, iscăind bucățile literare, lăsând celelalte articole, și pentru mai departe, la adăpostul obscur al anonimatului...

Sute și mii de articole, cari ar trebui fixate, se pierd așa, și cronicarul de mâne nu va putea descurca din coloanele mute, opera unui gânditor, îmbrăcată, adese, în cea mai desăvârșită formă literară.

Anonimii!

Sute și sute de articole se scriu și se cetește; publicul le consumă ca pe o hrană delicioasă, în convingerea că articolul reprezintă chiar vederile lui, cu o palidă conștiință de quasi-paternitate. Câțiva mai pricepători spun că un aer de adâncă convicție: Articolul e

scris de cutare, îi cunoșc stilul. Amintesc nume ilustre, — din ansamblul restrîns al republicei noastre literare — fără să-și dea seama, că cele mai multe din articolele bune ce se scriu și se pierd apoi fără urmă, sunt datorite condeielor obscure ale gazetarilor, cari au o adevărată plăcere să scrie necunoscuți, în vreme-ce alții, mai norocoși și mai puțin activi, încasează laudele și recunoștința obștei.

Îmi amintesc de un număr de Crăciun, ce l'am scos, cu alți doi tovarăși de condei, anno dazumal.

Părăsisem, pe o lună masa mea de scris din ungherul redacției și când m'am abăutut, pe câteva zile, în camera unde am lăsat partea cea mai bună a sufletului meu, — „curatul argint de odinioară” — camarazii mă îmbrățișară cu dragoste.

— Ai revenit. Știam noi: on revient toujours!

Nu revenisem; slujba în care intrasem nu-mi îngăduia astfel de rupturi, slujba, de unde nu mai este re'ntoarcere...

Venisem așa, în preajma sărbătorilor, m'atânat ca de un instinct, asemenea acelor paseri călătoare cari se duc pe alte țărîmuri, când cerul se întunecă și codrul își scutură po-doaba!

Masa mea din ungher sta vădită, în clasică neorînduială a vremilor de aur. Cronicarul, care îmi luase locul la gazetă, lipsia, în după amiaza aceia. Lipsia, spre norocul lui, căci dacă l-aș fi aflat pe scaunul meu, l-aș fi luat

Reglementarea Presei. Am ajuns și la asta, ea noi României să ne plângem de o prea mare libertate a presei și să ne gândim la mijloace de a o reglementa. Ideia, care ne onorează și caracterizează nu numai pe autor ci o întreagă stare de lucruri, este, reclamată de *interesele partidului*. Auziți mă rog, în ce fraze își îmbracă jurnalistul partidului, dl Braniște din Lugoj, laudabilele intenții:

„Aici nu e vorba a înăbuși libertatea discuțiunii, nici de a restrânge dreptul criticii, căci și una și alta e în viața de partid de trebuință ca pînea de toate zilele. Dar e de lipsă de a stabili hotarele pentru a împiedica degenerarea în anarhie, cum vedem acum exemplul înaintea ochilor. Și înainte de toate trebuie garantată loialitatea și bunacredința față de partid și ceice reprezintă partidul...»

E o rușine, că se găsește azi, aici la noi un român și încă jurnalist, care să debeatze cu astfel de idei, cari ne dovedesc și ele povârnișul spre care ne duce atotputernicia ideii de partid. Iată, se simte deja nevoia de a ne încătușa noi înșine presa, asta ar cere-o: *interesele de partid!*

Se poate, dar întrebăm, o cer asta și *interesele naționale?* Și, se inspiră partidul din *interesele naționale*, ori din *interesele sale* când profesază astfel de credințe, despre o garanție cardinală a oricărei lupte de naționalitate, despre garanția absolutei libertăți de presă?

Astfel de profesii de credință nu ne miră de altfel la omul cu formula că „fără bani nu ne putem mișca”, ar fi totuși prea trist, deși nu de neînțeles, dacă în ele s'ar reflecta o gândire dominantă din sinul comitetului național. Vom vedea.

Români și Sași. „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt” din Sibiu publică în ziua de Duminică un articol de fond în care, ocupându-se cu „hotarele firești ale maghiarizării”, constată cu deosebită satisfacție că Sașii se maghiarizează numai anevoie — grație Românilor.

„România ne-a scăpat și ne scapă și acum de maghiarizare. Ea se întinde ca o pătură groasă de izolare între noi și masele

ungurești și a împiedecat ca acest element să ne absoarbă, cum ar fi făcut-o dacă am fi ajuns cu el în contact direct: pildă vie ne sînt Sașii din comitatul Clujului și al Turzii... Româniea e pentru noi Sașii și indirect un zid de de apărare împotriva maghiarizării, pentru că motive politice de ordin înalt determină factorii cliemați ai vieții noastre politice să contribuie la conservarea poporului săsesc, fiindcă existența lui e o necesitate — din punct de vedere unghuresc. Ungurimea nu poate dori ca noi să ne contopim cu Români, ci, dimpotrivă, în interesul său propriu trebuie să împiedice acest proces de asimilare...”

Și concluzia e că Sașii trebuie să-și continue politica veche: supunere față de ungurimea care vrea să-i absoarbă și dușmănie față de românimea care îi apasă...

Audiența lui Khuen. Din Viena se telegrafiază: Ministrul-președinte ungar contele Khuen-Héderváry a fost primit de către Maj. Sa în audiență specială. Audiența a durat o oră. Contele Khuen a raportat Maj. Sale despre afacerile curente, banca comună și chestiunea croată.

După audiență, care s'a sfârșit la orele 11, contele Khuen a făcut mai multe vizite la miniștri comuni.

Seara s'a întors la Budapesta.

Noul guvern al Austriei. Ziarele din Viena sînt informate că noul guvern austriac se va constitui îndată după anul nou, încă înainte de ce s'ar termina tratativele germano-cehe. Conform acestor informații baronul de *Bienereth* își va menține portofoliul și-și va completa cabinetul cu vreo câțiva dintre șefii de partide. Pacher va intra în cabinet ca ministru german național și *Ernst* va deveni ministru austriac. *Ernst* și *Bras* contele de Stürggh își va menține resortul instrucției, în cazul însă că, consilierul de curte Neuster s'ar declara gata să primească el acest resort, Stürggh va lua portofoliul de interne. Se crede că Weiskirchner, ministrul de comerț, Hohenburger, ministrul de

justiție și Georgi, ministrul Landwerh-ului își vor menține și ei portofoliile.

Limba de instrucție la regimente. Ziarul vienez „N. Fr. Presse” e informat că ministrul de război va aranja în curînd printr'o nouă ordonanță chestiunea limbii de instrucție la regimente. Conform acestei ordonanțe ofițerii vor fi cu toții datori să dea un examen special pentru a dovedi că afară de limba lor maternă mai posed și vre-o altă limbă dintre cele vorbite în monarhie. În felul acesta regimentele vor fi înzestrate cu o conducere mai firească și mai compatibilă cu educația militară reclamată de vremele azi.

Sedința camerei. În sedința de azi, Luni, ministrul de finanțe Lukács a depus pe birourile camerei un proiect de lege despre prolongarea privilegiului băncii comune, în mod provizoriu, până la 15 Februarie.

S'a intrat apoi în discuția convenției comerciale cu Serbia. Discuția se va urma și mâine.

Scrieri din București.

In așteptarea iernii. — Inconveniente. — Gînduri și fapte. — O faptă nobilă. — A fi sau a nu fi. — Lașitate intelectuală. — Răsfoind revistele. — Observări.

București, 5 Decembrie.

Primii fulgi de zăpadă s'au dus tot așa de repede precum au și venit, spulberând visurile atator iubitori de clinchetul dulceal zurgălăilor. În aer par'că plutește ceva de primăvară. Și Topîceanu, care tocmai a isprăvit cronică veselă pentru revista dela Iași, trebuie să amîne publicarea ei până va veni iarăș zăpada. Căci e vorba de altă cărărie biet cetățean, care se întoarce pe neașteptate de acasă, imediatănd căntec de multă căldură: seninimăntănd căntec de multă căldură rece, iarna vine, vara trece și n'am eu ghiață petrece”. Păcat de bunătate de poezie, trebuie să amîne publicarea ei până cine știe când.

Căci în loc de zăpada cântată cu atata măiestrie de „nepotul lui Dăianu” — stradele orașului, mai ales în părțile unde se construiesc liniile pentru noile tramvaie, oferă trecătorilor perspectiva de a-și pierde la tot pasul

de guler, întrebându-l cu indignare: Cum îndrăznești, domnule, să te obtruzi?...

Am ținut o pauză, cu toate că munca era pe sfârșite. Veniau culegătorii obraznici tot la zece clipe, pe urmă se înfățișă chiar zețarul cu nutra amenințătoare. Când mă zăriau, luau o înfățișare prietinoasă:

— A, domnul redactor, a venit iarăș la noi!

Li îmbiam cu țigări, și toți culegătorii aveau, în seara aceea, un aer deosebit de prietenos. Opăcisem, ce e drept, apariția ziarului cu vr'un ceas, dar personalul tipografic era stăpînit de bucurie, că unul din redactorii vechi revenise.

Ceva din gândirea scriitorilor rămâne totdeauna în mîntea culegătorilor de litere, alături, de plumbul otrăvitor, ce le vopsește degetele...

Ei rămân tovarăși de muncă, ori cât de puțin ar înțelege scrisul filelor pripite, și otrava plumbului e echivalentul energiei cheltuite de scriitor în suș!

Am luat numărul „călduț” în buzunar și am plecut cu cei doi tovarăși să luăm cina la

otelul îndatinat. Chelnării mă cunoșteau și ei și se întreceau să ne servească.

Și am stat așa până către miezul nopții, la masa rezervată din ungher, discutând chestii de ale jurnalului și băgînd de seamă, că autoritatea mea crescuse în absență. Directorul, care în zicea până atunci „dumniata”, ciocni halba și-mi zise:

— Dacă îmi dai voe, servus!

Apoi, după ce îmi strinse mîna, spuse cu zîmbet de confidență:

— Măne rămăi la noi; și vezi de scrie un prim articol de Crăciun!

Înima îmi zvâcni cu putere. Cronicarul de eri se avîntase așadar la cea mai înaltă treaptă găzetărească!

Încercam să îngăimesc scuze, dar totul era degeaba; directorul spunea cu hotărîre:

— Tu vei scrie articolul de fond.

Am adurmit abea în spre ziuă, cu gândul la articolul, ce avem să-l scriu. Frînturi de fraze mă urmăreau, titli sănătoși, în năzuința de a scrie un articol așa de frumos, cum nu mai scrisesem în viață.

Dimineața m'am pus la masa obișnuită și am scris articolul, în două ceasuri. Directorul mia strîns mîna, a dat zețarului articolul, fără să-l citească, spunându-i:

— Articolul prim, pentru numărul de Crăciun!

Își uitase de ceruza lui roșie, cu care execută cronicile fostului reporter de pe vremuri!

Și a treia zi de Crăciun, când un preot, ai cărui oaspeți eram, ne lămuria cu aere de pricepător, că articolul de fond, directorul îmi strîngea mîna sub masă, spunînd cu aprobare:

— Bine zici... el l-a scris... se vede că-i cunoști...

În seara de vrajă a Crăciunului, când colindătorii cu glasuri argintate vor vesti la geam nașterea Mîntuitorului, gazetele vor apărea și ele în haină de sărbătoare.

Vor ceti cu dragoste articolele iscalite, rezervându-ne și mai multă dragoste încă pentru cele neiscalite, pentru munca de obscură glorie a anonimilor!

Al.

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvar.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărimi, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

galoșii din picioare. Ploaia deasă, mărunță și noroiul să umbli cât mai puțin pe afară.

Stau și ascult muzica ciudată a stropilor de ploaie. Minteți îmi fugi departe, la tot ce-am văzut, la tot ce-am întâlnit în cale în săptămâna asta. Din perete, chipul frumoasei Loreley privește gânditor la mine. În ochii ei citesc părerea de rău după luntrașul ce s'a pierdut în valuri. De, dacă ar fi fost mai mult filosof și mai puțin poet, poate soarta lui ar fi fost alta. De ar fi înțeles ce va să zică renunțarea, nu s'ar fi înecat în valuri. Da, da. Luntrașul a fost prea poet. Și, cum poezii îmi sânt dragi, par'că mi-e ciudă pe Loreley, care privește gânditoare la mine, care pare a mă dojeni pentru păcatele mele, care pare a-mi da sfaturi pentru viață. O aud lămurit cum îmi citește din versurile marelui poet Ion Scurtu:

„Luptă-te cum se cuvine
Contra sortii încâlnată,
Nu te turbure meschine
Temeri... Fie-ți neclintită
Lupta cu ființi haine
Ce-ți vreau viața istovită!”

Câtă adâncă filosofie în aceste versuri, pe cari le recomand prietenului Iustin Cloșca luga, spre a le face o melodie, cel puțin așa de dulce ca aceia pe care se cântă „Ich weiss nicht was soll es bedeuten”. Mai târziu se va găsi un specialist, care, în calitatea lui de agent de plasare a opurilor editate de cutare institut de editură, va ști să facă reclama cuvenită maestrului compozitor și poetului. Chiar astăzi avem oameni cari știu să exploateze bănește operele unui Eminescu de pildă, deși acest poet „anarhist” a avut imprudența de scrie „Împărat și proletar” — manifestându-și anumite tendințe anarhice. Tocmai de aceea simțit nevoia ca ultima ediție să fie ari gume marele critic Ioan Scurtu, despre exprimat, ca spun că d. Maiorescu s'ar afir. nteea la dînsul este... mu-

„... ploaie îmi lovesc în geamuri. Un un curios, vechiu, și cu toate acestea așa e nou. Dar câte lucruri vechii nu ne par nouă?âte lucruri vechi trebuie să le refacem spre fi veșnic nouă?”

Uite, de pildă, casa lui Ion Creangă, „bujdeauca” în care a scris minunea de poveste „Harap alb”, unde au venit înaintea ochilor sufletesti ai celui mai român dintre scriitorii noștri figurile lui Păsări-Lăți—Lungilă, ale lui Setilă, Tintilă și ale atâtor eroi eternizați — casa lui Creangă se va repara, spre a se păstra ca un templu curat, în care n'au intrat vânzătorii, nici cărturarii care mint. Cei cari l-au cunoscut pe „anarhistul” Creangă, care, în calitatea lui de preot pravoslavnic a crezut că e mai bine să-și tundă pletele și care pentru marele păcat de a fi tras cu pușca în ciorile de pe biserică, a fost răspopit, spun cu câtă dragoste vorbea autorul amintirilor despre casa lui. Astăzi această casă este dărăpănată cu totul. Ciardacul e aproape căzut. Prin co-periș ploaia străbate în cele două camere, pereții sunt nevărușiți și biată casă, încunjurată de jidovimea Iașului, plânge parcă lumina și sufletul curat, care a cântat odată cu atâta energie: Nici un ac dela jidani.

A fost o neglijență din partea celor ce au urmat în fruntea primăriei din Iași că au lăsat să ajungă într'o astfel de stare casa lui Creangă. Azi este încă primar nuvelistul N. Gane, care mai bine decât ori-cine știe preții meritele lui Creangă pentru literatura românească. El a trimis un inginer spre a face planul pentru restaurarea casei scriitorului. Casa va fi reînviată tocmai ca pe timpul când Nică a lui Ștefan al Petrei, cum își zicea Creangă, locuia întrînsa. Se va păstra ciardacul, se vor vărui pereții ca și atunci și primăria va îngriji de ea ca de cuibul fermecat în care s'a plâsmuit cea mai măiastră operă a prozei românești. Cu restaurarea a fost însărcinat inginerul Savel. E un act de recunoștință, care merită toată lauda, care

face cinste actualului primar al Iașului, nuvelistului N. Gane.

De altfel în curînd se va inaugura la Iași și bustul lui Creangă. Bust modest, cum modestă a fost și viața acestui om, care a trăit și a murit sărac. Ar fi interesant să știm cât au dat pentru bustul lui aceia cari i-au comercializat opera. Cât au dat pentru bustul lui Eminescu aceia, cari au încasat onorariile pentru „revederea” operei maestrului? Simple întrebări, cari ar putea folosi, avînd răspuns, ca documente omenești.

Căci nimica nu este mai curios decât firea omenească. Un amestec curios de cuvinte și de deprimare, de curaj și de lașitate, de năzuinți curate și de indiferentism, de patimă și de obiectivitate. Și îl caracterizăm pe individ după cum una sau alta dintre aceste calități sufletești prevalează. Și cum legăturile dintre oameni cer atâtea rezerve, în actele vieții lui individul este așa de laș de atâtea ori. Uite, am înaintea mea un ziar din București, în care un domn s'a grăbit să reproducă articolul dlui Aurel Popovici, articol în care era vizat și dl Bianu. De ce a suprimat curajos domn pasagiile acestea? De ce accentuiază numai pasagiile în cari e vorba de dnii Mangra și Brote? A făcut-o din curtoazie față de dl Bianu? Dar dl Bianu stă mult mai presus decât să aibă nevoie de această curtoazie. De ce dar această atitudine? Pentru că un eventual răspuns al dlui Bianu ar fi ars ca biciul de foc. Iar cavalerul, care a reproduș articolul își teme prețioasa-i piele. E june cu aspirații. Dar, vezi, lumea observă și trece acest gest la rubrica: Lașitate sufletească.

Fericiti cei săraci cu dușul. Ei nu văd, și nu înțeleg scrupulozitatea judecăței oamenilor. Pentru ei aceia cari le arată întunerecul în care orbecăesc „nu există”. O scuză cât se poate de ușoară. Nu există fizicește și nu există moralicește. M'am întrebat de mulțori de ieri până azi: Exist sau nu există? Aceiaș întrebat, care o frământat, creșterea Hamlet: loage.

În „Minerva”, junele cu aspirații, Ion Scurtu, unul dintre „frunțașii dintâi” ai literelor române declară pur și simplu „Correspondentul „Tribunei” pentru mine nu există moralicește”. În primul rînd am crezut c'ar fi potrivit să-l fac să-mi înțeleagă cel puțin existența fizică. Apoi am zîmbit, ca și acum, când chipul frumoasei Loreley privește, gânditor la mine și ploaia mi bate ritmic în ferești. O, de n'ar ști nici unul din pănura scurților că există fie moralicește, fie fizicește. Odată existam. Atunci când din munca mea și a altora ca mine, Ion Scurtu își creia pedestalul de „om de literă” la „Sămănătorul”. Când aceste inexistențe l-au părăsit, marele savant a rămas să se prăjească la „arșița împrejurărilor fatale”. Și din seceta de duli, bietul „Sămănător” a frăposat.

Citesc și rîd. Iau colecția „Revista Democratiei române” al cărei director este unul dintre cei mai apreciați parlamentari ai României, d. deputat G. Diamandi. În numărul dela 12 Septembrie 1910, la pagina 1094 citesc, la rubrica informațiilor, următoarele rînduri:

„La Teatrul Național din București se repetă „Luceafărul” de Delavrancea, piesă pe care șarlatanul pseudo-critic și ordinarul reclama-giu Ion Scurtu, o anunță cu surle, ca și cum o parte din meritul lucrărilor lui Delavrancea îi revine lui de drept, ca și cum maestrul Delavrancea ar avea nevoie de Ion scurtu la minte”.

Șarlatan? Reclama-giu ordinar? Și eu care am avut atâta lipsă de respect față de mine și de prietenii mei, încât voiam să-i trimit martori! N'am să-mi iert acest păcat niciodată. Rămân mai bine fără existență dar acest pas nu-l mai fac.

Acestea le gândesc în seara asta de iarnă blîndă, când stropii de ploaie bat repezi în ferești, când ochii mei vor să străbată întunericul de afară și când chipul frumoasei Loreley privește gânditor la mine.

I. U. Soricu.

Conferența comitetului central.

Budapesta, 19 Decembrie.

Când e să facă Români ceva în Budapesta, treci pela cafeneaua »Jägerhorn« și — afli mai mult decât vrei. Căci ai noștri sânt expansivi: discută cu aprindere, gesticulează, aruncă vorbe dela o masă la alta, până când te pomenești că știi și direcția în care o să se aducă hotărîrile de mai târziu.

Așa și de data aceasta. Încă de ieri după amezai au sosit câți-va frunțași, între cari d-nii Dr. Al. Vaida-Voevod, Dr. N. Șerban, Dr. Vasu și Dr. Popescu (Făgăraș), Dr. L. de Leményi (Sibiu) și alții. Câte-o glumă, câte-o aluzie, câte-o tresărire arătau că lumea e nervoasă. Ci focul cel mare s'a văzut abea azi-dimineață. »Jägerhorn-ul« fierbea, ticsit de Români: părea un uriaș stup în preajma roirii. Și în forfotul acesta cineva împărțea o broșurică albă, elegantă, tipărită la diecezana din Arad: «Părerea d-nilor Aurel C. Popovici și Dr. I. Maniu în chestia «Tribunei» din Arad», (cu toate că dl Maniu se ocupă numai la sfârșitul interviului de ziarul nostru N. R.)

Între cei sosiți sunt și ne-membrii ai comitetului: câți-va bărbați cu rol de căpetenie în partid, cari au fost invitați să-și spună părerea asupra chestiilor ce se vor desbate în ședințele comitetului. Așa pornesc aproape cu toții spre palatul «Clotild», după orele zece. Mai rămân în cafenea vr'o trei-patru inși, când apare figura zîmbitoare și plecată a lui Birăuț, care împarte invitații pentru cina cu ședință, ce va aranja-o corul bisericii române din Budapesta. de sub presiunea d-sale.

Ședința se deschide la orele 11, prezidată

de d-nii Dr. T. Mihali, Dr. V. Lucaciu, Dr. I. Maniu, Dr. Al. Vaida-Voevod, Dr. N. Șerban, Dr. N. Comșa, V. Goldiș, Dr. L. de Leményi, Dr. A. Vlad, Dr. I. Suci, Dr. I. Marșieu, Dr. R. Veliciu, Dr. Pr. Ciuvulescu, Dr. B. Cosma, Dr. V. Branisce, Dr. Iz. Pop, Dr. T. Cornea, Dr. Șt. Morariu, Dr. V. Onișor, Dr. Nyilvan, Dr. V. Moldovan, Dr. R. Boilă, Dr. P. Cioban, Dr. V. Chindriș, Dr. A. Lazar, Dr. C. Jurca, Dr. Al. Morariu (Arad), Dr. A. Grozda, Dr. N. Vecerde, Dr. Șt. C. Pop, Dr. O. Vasu, Dr. T. Popescu, Dr. I. Nedelcu, Dr. Nestor Oprean, V. Damian, Dr. Liviu Ghilezan, Dr. C. Iancu, Dr. Cornel Grozda. Au mai azistat la ședință ca simplii privitori d. d. Aurel Bănuț și H. P. Petrescu.

Au aderat în scris la hotărîrile ce se vor lua: Andrei Birseanu, Dr. V. Saftu, Dr. I. Lengheru, Nic. Ivan, I. Lapedatu, Ion Moța, Emeric Pop, Dr. Gh. Popoviciu (Lugoj), Dr. Șt. Petroviciu, Dr. Caius Brediceanu, Dr. A. Valeanu, Dr. Gavril Tripon, Dr. Ciuta, Dr. Pahone Avramescu, Dr. Pletosu, Dr. Izidor Marcu, I. F. Negruț și alții.

Ședințele de azi.

(Prin telefon). Azi și-a prezentat comisiunea de 21, însărcinată cu organizarea partidului și a presei, proiectele ce a elaborat pe baza hotărîrilor aduse de ea înainte cu o lună.

Înainte de masă a avut loc ședința plenară, iar după masă ședințele diferitelor comisiuni. S'a luat hotărîrea ca ziarelor românești să nu li-se dea nici o informațiune asupra discuțiilor din ședințe, până după terminarea definitivă a lor, când apoi se va publica un comunicat vast, cuprinzând toate hotărîrile. Măne înainte de amezai se va ține a doua ședință plenară.

Deși cei ce au luat parte la ședința de azi păstrează cea mai desăvârșită discreție, am putut să aflu totuși că ședința a avut o desfășurare neobișnuit de aprinsă. Dl Vasile Goldiș a atacat cu o violență fără seamăn »Tribuna», declarând că în cazul dacă nu va fi »reglementată» d-sa părăsește partidul (!)

Dl Goldiș a fost secondat de toți dușmanii arădani ai »Tribunei». Ieșirile pătimase ale dlui Goldiș, care a fost totdeauna susținut cu multă căldură de »Tribuna», au făcut asupra multora din asistenți o penibilă impresie.

Se spune că și dl Maniu ar fi criticat aspru atitudinea »Tribunii». Spiritele sânt foarte aprinse și aradanii depun silinți extreme de a le predispuce împotriva ziarului d-voastră.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Numai din 13 cercuri nu au sosit încă știri despre rezultatul alegerilor. Cum era de prevăzut, guvernul și-a menținut majoritatea.

Până Duminecă dimineața au fost aleși:

- 268 liberali,
- 271 conservatori,
- 43 socialiști,
- 73 naționaliști,
- 9 Irlandezi independenți.

Guvernul dispune până acum de o majoritate de 104 voturi, față de opoziția (271 plus 9).

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 19 Decembrie n. 1910.

— **Dr. Casiu Maniu liber.** Ni-se telegrafiază din Vaș: Mult încercatul luptător român, dl Dr. Casiu Maniu a părăsit azi temnița de aici și a plecat la Budapesta.

Al treilea matineu din Arad. Inițiată și ocrotită cu multă căldură de Reuniunea femeilor din Arad, mișcarea culturală din orașul nostru a înregistrat ieri un nou succes, la un nivel tot atât de frumos ca și cele două de până acum. Al treilea matineu a avut loc ieri, Duminecă, la casa nr. 5, tot în sala festivă a seminarului. Tot ce Aradul are românesc și-a dat iarăși întâlnire și unii au venit chiar și din împrejurimi.

Matineul s'a deschis prin executarea la pian a pieselor: »Melodia din Pear Gynt», »Polonaise» de Grieg, și »Preludii» de Bredicenu, executate de dsoara Livia Vătan cu o frumoasă îndemănare. Dsoara Florica Bonciu, a citit cu o voce plăcută și cu o înțelegătoare nuanțare »Salcimul», de Gorun, Poezii de O. Goga și Sonet de Vlahuță. Au fost bine dsoarele Letiția și Tulia Dimitrescu, în Duetul, concert bisericesc, de Muzicescu, apoi singură dsoara T. Dimi-

trescu a cântat cu însuflețire Doine de T. Bredicenu. Dl Giurgiu cu temperament dramatic, cu îndemănare de scenă și public, a spus »Carol al IX» și »Doina» de G. Coșbuc. A avut părți frumoase, de tot bine. Armonios a fost corul teologic în »Seara mare» de Vidu și »Trei păstori» colinde de Dima.

Publicul a aplaudat toate punctele cu însuflețire.

Dar dacă, foarte logic, dela diletanți nu putem pretinde execuțiuni ca dela artiști și nu le putem aduce laude eronate, în schimb, ei au contribuit în măsurile lor și în marginile cunoștințelor ce posed la reușita frumoasă a acestor matinee, cari fără îndoială, sânt anul acesta cea mai reală contribuție la educația artistică românească a societății noastre de aici.

— **De-ale aviației.** Din Dover se telegrafiază: Eri dimineață aviatorul Graham White a încercat o ascensiune. Motorul, în urma unui defect, a încetat a funcționa și aparatul a căzut din înălțime de 20 de metri pe pământ, ruinându-se complet. White a suferit răni grave.

Din Paris se telegrafiază: Aviatorul Farman a făcut ieri la Etampes o ascensiune extraordinară. A rămas în văzduh 8 ore 13 m., făcând în timpul acesta un drum de 453 km.

Din Londra se telegrafiază: Aviatorul Loppwith a trecut ieri, dela Dover, canalul Mânecii, aterisând cu biplanul său pe țărnișii Belgiei.

— **Decorarea principelui Știrbei.** nului vulturului roșu cl. II. cu placă a fost acordat principelui Barbu Știrbei.

Congregarea comitatului Arad a convocat o adunare extraordinară pe ziua de 30 Decembrie n., pentru a se face alegerea comisiilor și comitetelor permanente.

Procesul coaliției. Din Budapesta se anunță: Azi a început înaintea Curții cu jurați procesul de calomnie pomenit de fostul ministru de comerț Kossuth și secretarul general Szerényi împotriva redactorului Habár Mihály, care i-a acuzat cu tot felul de matrapazlicuri. Acuzatul încearcă să-și dovediască acuzele. Martorii cari au depus azi n'au confirmat acuzele.

— **Dl Goga membru al soc. Petőfi.** Cum am anunțat, dl Octavian Goga a fost propus să fie ales membru extern al societății literare Petőfi din Budapesta. Alegerea a avut loc Sambătă d. a. Dl Goga a fost ales cu aclamație. În același timp a mai fost ales și traducătorul sârb și german al poeziilor lui Petőfi.

— **Ion Străulea,** notar comunal în Jină (com. Sibiiului), a repausat la 17 Decembrie n. în vârstă de 55 ani. Inmormântarea a avut loc azi, 19 Decembrie n., în cimitirul gr.-ort. din jina.

Odihnească în pace!

— **Școala pentru economia de casă,** (școala de menaj), susținută de »Reuniunea femeilor române din Sibiiu», deschide la 15 Ianuarie n. un curs de bucătărie fină. Cursul va dura dela 15 Ianuarie până la 15 Aprilie. Taxa lunară a acestui curs e de 80 cor.

Elevele primesc locuința și întreaga întreținere în internatul școlii. Informațiuni se pot primi dela d-soara Tulia Bogdan, Sibiiu, Strada Baier Nr. 1. În timpul acestui curs școala primește și execută comande pe lângă prețuri convenabile.

× **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinților,** ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la **Kovács Béla** magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mostre din orice articli în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

× **Pianul** este doar' unica marfă la cumpărarea căreia trebuie să atragem atențiunea on. cetitori; ca să nu dea așa ușor crezământ anunțurilor sunătoare a unor firme înșelătoare, pentru că pianul este decorul cel mai frumos, mai folositor și mai prețios al casei. Așadar se cere, ca și procurarea să se facă la o firmă încrezută care să mulțamească cumpărătorul atât în privința prețului cit și execuției pianului. O astfel de firmă recunoscută și în România ca vrednică de încredere este firma **Triska I.** fabrică de pianuri în Cluj (Kolozsvár), asupra scrisorilor ei de mulțămintă și recunoștință publicate în ziarul nostru de azi, atragem atențiunea on. noștri cetitori.

BIBLIOGRAFII.

Astăzi răsfoind **Calendarul Lumea Ilustrată** am constatat că este o lucrare de mare merit datorită modului cum e alcătuit și numeroasele lor ilustrațiuni admirabil reușite și cari trec de 400. Fără a avea intențiunea de a face o reclamă pentru **Calendarul Lumea** Prețul Lei 1-50.

Cărți poștale ilustrate de Crăciun,

cu inscripțiune românească și anume:

- Năsterea Domnului,
- Ingeri cu pom de Crăciun.
- Copilași cu pom de Crăciun.
- Dame frumoase de Crăciun.
- Pisaguri de lamă cu stea, etc. etc.
- Bu ata costă 6, 8, 10, 12, 14 și 16 file.

Cărți poștale ilustrate pentru gratulări de anul nou:

- Purcel în cureplan, cu potcoavă etc.
- Purceli gratulând à 6 fil.
- Hornari gratulând à 6 fil.
- Copil cu Purcel à 12 fil.
- Copil gratulând à 14 file.
- Chipurii hazili à 8-10 fil.
- Dame frumoase cu copil à 14-16 fil.
- Copilași ca hornari à 16 fil. ș. a.

Redactor responsabil: **Tulia Giurgiu.**

»Tribuna» Institut tipografic, **Nichin și cons.**

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eitz. Poarta II.

Consultanță dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. a.

Cei cari doresc: **mobile** bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de **mobile** Székely și Hét din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47)

La cerere prezentăm și la provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparie expedim franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang - Mare asortiment de trusouri pentru mireasa

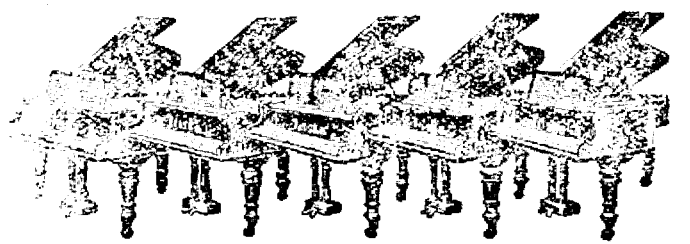
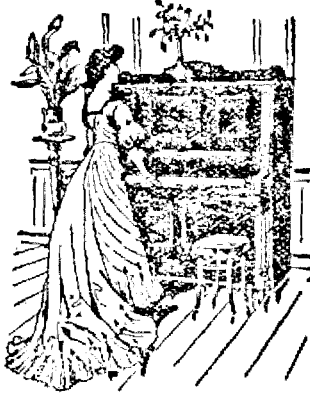

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

FONDATE LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută
în mod special!

la renumita firmă:

TRISKA J.

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.

Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

Numai fabricate de prima calitate.

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

Declarație.

În cursul anului 1908 am târguit două pianuri dela firma J. Triska din Cluj și cu amândouă sunt pe deplin satisfăcut. Liniștit pot deci recomanda ori-și-cui firma lui Triska.

Zágon, 18 August 1908.

Nagy Imre
Inv. de stat, cantor reform

St. D. J. Triska Cluj.

Pardon, că la șirele D-tale numai acum pot răspunde. Prin aceasta îmi exprim deplina mea îndestulare pentru pianul „Single” ce l-am cumpărat dela D-ta pe la începutul anului. Execuția lui adevărate mai bine priceperea și calificarea D-tale specială. Întreprinderea D-tale o recomand cu plăcere tuturor cunoșcutilor mei.

Turda, 31 August 1908. Cu toată stima

Hirsch Bruno.

Firmei J. Triska Cluj.

Cu mulțămire recunosc, că pianul cumpărat dela D-ta, după părerea specialiștilor, în ce privește tonul, execuția, prețul adevărate soliditatea întreprinderii și toată încrederea față de firma Triska.

Dr. Békésy Károly.

Dlul J. Triska Cluj.

Și după 4 ani pot să-ți scriu, că pianul cumpărat din magazinul D-tale e și azi tot atât de bun, cu tonuri plăcute, ca atunci când l'ai trimis. Cu drept recomand deci fiecăruia să cumpere pian dela D-Ta.

Cu stimă:
Szepsziszentgyörgy. *Révay Margit.*

P. St. Die!

Eu care sunt specialist în muzică pot zice, că cu pianul cumpărat dela D-Ta sunt foarte îndestulat. Are tonuri foarte frumoase și plăcute pentru aceea pot recomanda și și recomand tuturor să cumpere pianuri dela firma J. Triska

Gherla, Cu stimă: *Ioan Beran,*
prof. de muzica și cant.

Magazinul de pianuri J. Triska Cluj — Kolozsvár.

Cu bucurie Vă anunț, că pianul cumpărat acum câțiva ani pe deplin mă mulțamește.

Cu deosebită stimă:

Dr. Wachsmann Ede.

On. Dle Triska!

Pianul trimis de D-Ta mă satisface pe deplin atât ca execuție cât și tonul bun și frumos. Recomand tuturor.

Dej, Cu stimă: *Madam Gajdó László.*

St. firme J. Triska, Loco.

Vă anunț, că pianul cumpărat dela D-Voastră din firma Wirth Ferencz (elevul lui Bösendorfer) mă mulțamește pe deplin.

Dr. Kenyeres Blasius.

Cu pianul Bösendorfer cumpărat dela firma J. Triska, nu numai eu ci și toți muzicii cari s'au abătut prin casa mea, am fost foarte mulțumiți. Firma vrednică de toată încrederea o recomand cu toată căldura.

Cluj (Kolozsvár), Cu stimă:

Dr. Hőncz,
profesor academic privat.

On. firme Triska J. Cluj.

Vă aduc la cunoștință, că construcția eternă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțămire și recunoștința mea.

Torda Szentlászló. *Gróf Mikés Miklós.*

Firmei Triska Cluj.

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodos, ceea ce Dv. vă serveste spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exorima recunoștința și deplina mea încredere.

Korpad, *Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.*

On. Firmă.

În epistola de ieri uitasem să vă smintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.

Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert
profesor de liceu

On. magazin de piane Triska, Cluj.

Deși oam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu și exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e ineseptionabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin Vă mulțameșc, că fără să-l văd și aleg, m'ati satisfăcut atât de bine.

Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.

Cu stimă *Mátyás Adolf.*

Firmei Triska Cluj.

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat complăcerea generală. Vă mulțamim pentru serviciul prompt și onest.

Ioan Bucur
preot gr. ort.

Dlul J. Triska Cluj.

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțamim. Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă.

Dej, 24 August 1908.

Becsky Bálint
asesor la sedria orfanală comitatensă.

On. Dle Triska.

Cu pianul cumpărat dela Dv. toți sunt mulțamim și ne bucurăm că ne-ai satisfăcut dorinței tuturor.

Mocs, 18 Aug. 1908. *Madam Nagy Elek.*

Dlul J. Triska Cluj.

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.

Zagon, 19 August 1909.

Cu stimă
Vád. Bécásy.

Dlul J. Triska, Cluj.

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neexcepționabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.

Szilágysomlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka
profesoară la școl. civ.

O. D. J. Triska, Cluj (Kolozsvár).

Străformarea pianului meu lung în „M-gaon” scurt, ce și-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătatea și trănicia lui.

Pianiști virtuozși, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorință de plăcere, când Vă exprim sincera mea mulțamim și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul D-v. Cu osebireă stimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László
jude reg. cerc.

Firmei Triska J. Cluj (Kolozsvár).

Datorca on. firme, cea mai mare recunoștință pentru renovarea pianului meu numit „Bosendorfer”; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul întru simie nu se poate deosebi de unul nou. Cunoșcutilor mei voi recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bosendorfer străformat în pian scurt format M-gaon, care lucrare e una dintre cele mai bine succese, iar corzile și-au păstrat tonul pe fect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

Dr. Bánffy Ernő.

On. Dle Triska!

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți anunț, că pianul meu „Beregzászy” de 40 de ani l'ai dres în așa formă, că mai gata e ca unul nou.

Cluj, 21 Oct. 1908.

Contesa Kuun Géza.

Dlul J. Triska, măiestru de piane Loco.

La rugarea D-tale bucuros adevăresc, că pianul meu de Pokorny—Bosendorfer, pentru o radicală reparație l-am conezut D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăvirea speselor, sunt pe deplin mulțumit. Firma, o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár
profesor ord. la academia de știință.

On. D. Triska J. Cluj.

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și provederea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datorință când îți exprim mulțamim și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trănică. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Odofréd
vice-comit. comit. Beszterce-Naszód

Prima atelier ardelenă aranjată cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru piatră.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsás-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate propriu din: marmură, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferenc József út 25.

Biroul Central:

Nagyzeben, Fleischergasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Th. Schmidt

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Reispargasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(et. soare și ploaie)
precum și

ploiere

de calitate excelentă
putru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestiminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de **COVOANE PEREIANE.**

Se primesc și doi învățaoi buni.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:

Tot-felul de mașini economice.

Garnituri de motoare cu benzină și ulei pentru trier, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.

Planșiere de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Planșiere și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de ghiață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea cănelor.

Stațiuni de automobile.

